

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum amor sit in concupiscibili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

hensionem ipsius appetentis, sed ex necessitate, non ex iudicio libero: & talis est appetitus sensitivus in brutis, qui tamē in hominibus aliquid libertatis participat, in quantum obedit rationi. Alius autem est appetitus consequens apprehensionem appetentis secundum liberum iudicium, & talis est appetitus rationalis, siue intellectivus, qui dicitur voluntas. In unoquoque autem horum appetituum amor dicitur illud, quod est principium motus tendentis in finem amatum: in appetitu autem naturali principium huiusmodi motus est connaturalitas appetentis ad id, in quod tendit, quae dici potest amor naturalis: sicut ipsa connaturalitas corporis grauis ad locum medium est per grauitatem, & potest dici amor naturalis. Et similiter appetitus sensitivus, uel uoluntatis ad aliquod bonum, i. ipsa complacentia boni, dicitur amor sensitivus, uel intellectus seu rationalis. Amor igitur sensitivus est in appetitu sensitivo, sicut amor intellectivus in intellectu appetitu, & pertinet ad concupiscibilem: quia dicitur per respectum ad bonum absolute, non per respectum ad arduum, quod est obiectum irascibilis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod auctoritas illa loquitur de amore intellectivo, uel rationali.

AD SECVNDVM dicendum, quod amor dicitur esse timor, gaudium, cupiditas, & tristitia, non quidem essentialiter, sed causaliter.

AD III. dicendum, quod amor naturalis non solum est in uiribus animae uegetatiuae, sed in omnibus potentis animae, & est in omnibus partibus corporis, & uniuersaliter in omnibus rebus: quia, ut Dion. dicit 4. c. De diu. nom. Omnibus est pulchrum, & bonum amabile, cum unaquaeque res habeat connaturalitatem ad id, quod est sibi conueniens secundum suam naturam.

ARTICVLVS II.

Utrum amor sit passio.

AD SECVNDVM sic proceditur. Vbi, quod amor non sit passio. Nulla enim uirtus, passio est: sed omnis amor est uirtus quaedam, ut dicit Dio. 4. c. de diu. no. ergo amor non est passio.

¶ 2. Præ. Amor est unio quaedam, uel nexus, secundum Aug. in li. de Trin. sed unio, uel nexus non est passio, sed magis relatio. ergo amor non est passio.

¶ 3. Præ. Damasc. dicit in lib. 2. quod passio est motus quaedam: amor autem non importat motum appetitus, qui est desiderium, sed principium huiusmodi motus. ergo amor non est passio.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 8. Ethic. quod amor est passio.

RESPON. Dicendum, quod passio est effectus agentis in patiente, agens autem naturale duplicem effectum inducit in patientem. Nam primo quidem dat formam, secundo dat motum consequentem formam: sicut generans dat corpori grauitatem, & motum consequentem ipsam. Et ipsa grauitas, quae est principium motus ad locum connaturalem, propter grauitatem potest quodammodo dici amor naturalis: sicut etiam ipsum appetibile dat appetitui primo quidem quandam coaptationem ad ipsum, quae est quaedam complacentia appetibilis, ex qua sequitur motus ad appetibile. Nam appetitiuus motus circulo agitur, ut dicitur in 3. de anima. Appetibile enim mouet appetitum, faciens quodammodo in eo eius intentionem: & appetitus tendit in appetibile realiter consequendum, ut sit sibi finis motus, ubi fuit principium. Prima ergo immutatio appetitus ab appetibili, uo-

atur amor, qui nihil est aliud quam complacentia appetibilis: & ex hac complacentia sequitur motus in appetibile, qui est desiderium, & ultimo quies, quae est gaudium. Sic ergo cum amor consistat in quadam immutatione appetitus ab appetibili, manifestum est, quod amor est passio, proprie quidem secundum quod est in concupiscibili, communiter autem & extenso nomine, secundum quod est in uoluntate.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod quia uirtus significat principium motus, uel actionis: ideo amor in quantum est principium appetitui motus, a Dion. uocatur uirtus.

AD SECVNDVM dicendum, quod unio pertinet ad amorem in quantum per complacentiam appetitus amans se habet ad id, quod amat, sicut ad seipsum, uel ad aliquid sui. & sic patet, quod amor non est ipsa relatio unionis, sed unio est consequens amorem. unde & Dionys. dicit quod amor est uirtus unitiua. Et Philosophus dicit in 2. Politica, quod unio est opus amoris.

AD TERTIVM dicendum, quod amor etsi non nominet motum appetitus tendentem in appetibile, nominat tamen motum appetitus, quo immutatur ab appetibili, ut ei appetibile compleceat.

ARTICVLVS III.

Utrum amor sit idem quod dilectio.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod amor sit idem quod dilectio. Dion. enim 4. c. de diu. nom. dicit, quod hoc modo se habent amor & dilectio, sicut quatuor & bis duo, rectilineum & rectas habens lineas, sed ista significant idem. ergo amor & dilectio significant idem.

¶ 2. Præ. Appetitui motus secundum obiecta differunt, sed idem est obiectum dilectionis, & amoris. ergo sunt idem.

¶ 3. Præ. Si dilectio & amor in aliquo differunt, maxime in hoc differre videtur, quod dilectio sit in bono accipienda, amor autem in malo, ut quidam dixerunt, secundum quod Aug. narrat in 14. de ciuit. Dei. sed hoc modo non differunt, quia, ut ibidem Aug. dicit, in sacris scripturis utrunque accipitur in bono, & in malo. ergo amor & dilectio non differunt, sicut ipse Aug. ibidem concludit, quod non est aliud amorem dicere, & aliud dilectionem dicere.

SED CONTRA est, quod Dio. dicit 4. c. de diu. no. quod quibusdam sanctorum uisum est diuinius esse nomen amoris, quam nomen dilectionis.

RESPON. Dicendum, quod quatuor nomina inueniuntur ad idem quodammodo pertinentia, scilicet amor, dilectio, charitas, & amicitia. Differunt tamen in hoc, quod amicitia secundum Philosophum in 8. Ethic. est quasi habitus: amor autem & dilectio significantur per modum actus, uel passionis: charitas autem utroque modo accipi potest, differenter tamen significatur actus per ista tria: nam amor communius inter ea est. omnis enim amor dilectio est, uel charitas, sed non econuerso: addit enim dilectio supra amorem, electionem praecedentem, ut ipsum nomen sonat. unde dilectio non est in concupiscibili, sed in uoluntate tantum, & est in sola rationali natura: charitas autem addit supra amorem perfectionem quandam amoris, in quantum id quod amatur, magni pretii estimatur, ut ipsum nomen designat.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Dionys. loquitur de amore, & dilectione secundum quod sunt in appetitu intellectivo: sic enim amor idem est quod dilectio.

AD

D. 103.

D. 979.

In par. 1. par. 16 ante medium.

Inf. ar. 3. ad 3. & 4. q. 28. ar. 6. ad 1. c. 4. in par. 1. declinando ad finem, & etiam par. 2. li. 8. de trinitate. c. no. habetur. to. 3. cap. 22.

c. 5. parum a medio, to. 5.

c. 4. in p. 2.

c. 1. in li. 2. 5.

tex. 55. to. 3.

p. 1. q. 10. art. 1.

c. 4. par. 4. de diu. no. in principio. D. 105.

* p. 4. de diu. no. in par. 2. & in par. 1. dealiando ad finem. li. 2. polit. c. 2. a med. 5.

1. d. 10. in ex polit. & 2. di. 27. q. 2. a. 1. & di. 4. le. 9. cor. 1. & 6. & Psal. 17. & Ioan. 21. le. 3. cap. 4. in 1. par. aliquantum post medium illi.

c. 7. ante medium. li. 1. de ciu. dei. c. 7. 5.

In 1. par. circa medium & fin.

c. 5. parum a medio, to. 5.